

DOMA

DNES

MAGAZÍN MLADÉ FRONTY DNES O BYDLENÍ, ZAHRADĚ A HOBBY

ČÍSLO 4 / 29. LEDNA 2025

*Zelený
obývač*

ŠETRNÝ ÚKLID

Široká nabídka specializovaných chemických úklidových prostředků na trhu nás nenechává na pochybách, že všechny ty přesně zaměřené 'odborníky' si rozhodně musíme pořídit, jinak naše domácnost propadne pecku a zmaru. Ale kdo ví, možná to půjde i jinak...

text Jitka Horčicová foto archiv firem, Shutterstock

Zatímco naše babičky zvládaly udržovat domácnost horkou vodou, octem, jedlou sodou a kyselinou citronovou, textilie pak jádrovým mýdlem, my máme na výběr. Ovšem zorientovat se v čistících prostředcích, z nichž každý je doporučován pro jiný kout domova, není snadné. A navíc kdo nemá komoru nebo rovnou úklidovou místnost, tomu se těžko všichni ti chemičtí 'specialisté' vejdou do koupelnové či kuchyňské

skříňky nebo polic k tomu určených. A to ještě nemluvíme o ohleduplnosti k přírodě a koneckonců i k vlastní rodině a sobě.

ČISTOTA PŮL ZDRAVÍ

Otázka zní, za jakou cenu. Když se při sledování zpráv o znečištění planety chytáme za hlavu, sáhneme si do svědomí. Nejdeme náhodou při nákupu čistících prostředků po ceně, a to za jakoukoli cenu? Nebo si přece jen hlídáme, abychom sáhli po ekologické verzi stejně účinného

čističe? Mnohé z nich jsou navíc multifunkční či rovnou univerzální, takže ušetří místo, finance (a jen tak mimochodem právě i planetu) a konečně i záda, neboť domů nevláčíme pět šest „pomocníků“, ale třeba jen dva.

A jak je poznat? Stačí umět číst. Ekologické prostředky mívají vysoký obsah podílu pečlivě vybraných přírodních složek, některé se chlubí stoprocentně přírodním složením, které je snadno rozložitelné v přírodě, takže jsou vhodné i pro domácnosti s čističkami odpadních vod. Neobsahují tedy plasty, ropné deriváty ani dráždivé parfémy, konzervanty či alergeny, tudíž nedráždí pokožku (ani tu citlivou) a nejsou testovány na zvířatech. „K rizikovým složkám patří především parfémy, které ulpívají na tkanině a při nošení mohou pronikat do pokožky, kde mohou dlouhodobě a nepozorovaně aktivovat receptory imunitního systému. U pracích prostředků se často používají dlouhotrvající vůně, které jsou nově zařazeny mezi mikroplasty. Jedná se o malé kuličky, ve kterých je parfemace uzavřena a projevuje se až po vysušení prádla, kdy tyto kuličky praskají a uvolňují vůni,“ upozorňuje Radek Marták, ředitel výzkumu a vývoje české značky FeelEco. „Při nošení prádla jsou tak dlouhodobě vdechovány mikročástice, které se shromažďují v těle a nerozkládají se. Mikroplasty se biologicky nerozkládají a nelze je odstranit z vody, kterou následně pijeme a konzumujeme v jídle. Nežádoucí reakce mohou způsobovat také konzervanty jako například Bronopol nebo MIT (methylisothiazolinone), ale i další látky převážně syntetického či ropného původu,“ dodává

Radek Marták. Účinnost a ekologickou šetrnost přípravků této značky potvrzuje mezinárodní certifikace EU Ecolabel, kterou značka získala jako první v České republice již v roce 2010.

Některé z ekologických přípravků jsou vysoce účinné i při nižších teplotách (to platí zejména u praní) nebo i veganské a většinou mívají také ekologickou ambaláž z plně recyklovatelných či recyklovaných materiálů. No vida, a přesto dokonale odstraňují nečistoty, odmašťují, perou...

ČESKÉ A MORAVSKÉ STOPY

Jak bylo řečeno, namísto řady plastových nádob s chemickými čističi často postačí jeden univerzální, který si poradí se všemi povrchy a nečistotami domova včetně mytí nádobí, některé lze dokonce použít i na čištění ovoce a zeleniny.

Pogratulujeme si, výrobky tohoto typu vyrábějí i české firmy, například ekodrogerie Cleanee, jejichž produkt Cleanee Eko získal v květnu 2024 certifikaci EU Ecolabel. „Je totiž stoprocentně přírodní, obsahuje výtažky z rostlin a přírodních olejů. Je biodegradovatelný, šetrný a bezpečný k pokožce i k přírodě,“ uvádí Mauricio Espinosa, jednatel společnosti.

Jiná česká firma stojí za ekologickými pracími papírkami. Jejich výhody? Výrobek neobsahuje plasty – a jak majitelka Petra Doubková říká, kdyby s ním pral každý v ČR, ušetříme společně 8 tisíc tun plastového odpadu za rok. Papírky jsou o 98 procent lehčí a méně objemné než běžné prací prášky, stoprocentně ekologicky rozložitelné, neobsahují zbytečný výplňový materiál, jako je voda, které je v pracích gelech až 90 procent.

▶ STAČÍ NAVLHČIT

Nano houbička na hladké povrchy, textile a kůži. Odstraní stopy tužky, fixu, skvrny od nápojů. **dm drogerie, cena 50 Kč/6 ks**

◀ NENASÁKAVÉ PLOCHY

Na okenní rámy, sklokeramické desky, zrcadla... **FeelEco, cena 89 Kč**

DESET KUSŮ

Utěrky z mikrovlákná odstraní špínu díky tisícům malých vláken i bez čisticích prostředků. **Decodoma.cz, cena 119 Kč**

◀ PŘÍRODNÍ SILÁK

Tyto tablety myjí i bez předmyvání a jsou vhodné i pro domácí čističky vod. **FeelEco, cena 217 Kč**

▶ SILIKONOVÁ HOUBIČKA

Clean Kit Flex lze vycištít v myčce. **Tescoma, cena 119 Kč**

► **PORADÍ SI SE VŠEMI POVRCY**

Univerzální čistič na dřevo, plast, sklo, keramiku, minerální povrchy, textil, kůži, ale i na ovoce a zeleninu. Pohlcuje nežádoucí zápachy z jídla i domácích mazlíčků. V pěti přírodních vůních. **Cleaneer**, cena 119 Kč

► **JDE SE NA PÍSEK!**

Písek z mýdlových ořechů vycídí všechny připáleniny, i ty na grilu. **Tierra Verde**, cena 99 Kč

„Velkým kladem je, že fungují jak v pračce, tak při ručním praní, šetří místo, nedráždí pokožku, a to ani citlivou či s atopickým ekzémem, jsou šetrné k oblečení a nejsou testovány na zvířatech. Při kontaktu s vodou se tyto papírky okamžitě promění v gel a pak se beze zbytku rozpustí, na oblečení ani v pračce tedy nezůstávají žádné zbytky. A další úspora je, že v případě menší várky je možné použít jen část papírku,“ vysvětluje Petra Doubková ze společnosti EcoHaus.

Už zmíněná firma FeelEco se zaměřila na účinné přírodní produkty pro praní prádla, úklid domácnosti, mytí nádobí, péči o tělo, hypoalergenní kosmetiku pro děti a kojence i produkty na praní. Unikátní jsou její produkty řady Baby, jsou totiž vhodné pro děti od prvního dne života, neobsahují parfémy, konzervanty ani alergie, nebezpečné konzervanty MIT. Pochopitelně i ony jsou biologicky odbouratelné, nejsou testované na zvířatech a jsou vhodné pro čističky odpadních vod, jejich kvalitu

rovněž garantuje prestižní certifikace EU Ecolabel. Vybrané produkty jsou pak i pet friendly. Mezi poslední trháky této značky patří vysoce účinné tablety do myčky All in One, které fungují i při nižších teplotách do 50 °C. „Neobsahují parfemace, které rády ulpívají na nádobí, obzvláště na plastovém. Tato vůně pak negativně ovlivňuje vjem z potravin a skutečnost, že je z povrchu takto samozřejmě vstřebáváme, také nelze přehlédnout,“ vysvětluje Radek Marták a dodává: „Základem složení je perkarbonát sodný a soda. Tyto dvě složky doplňuje citrát sodný, aktivní látky z rostlinných olejů a množství enzymů, které si spolu se speciálními změkčujícími složkami poradí i s extrémně odolnými usazeninami.“

Přísným mezinárodním certifikátem Ecogarantie, který zaručuje i biokvalitu použitých rostlinných ingrediencí a respektování lidských práv v celém dodavatelském řetězci, se může pochlubit i ekodrogerie z Moravy. „Díky pečlivému výběru surovin je vhodná také pro domácnosti s malými dětmi a alergiky. Základem našich produktů je bílý ocet, soda bikarbona, kyselina citronová i trochu exotičtější prášek z mýdlových ořechů. Těmto ekologickým produktům dodávají vůně pouze rostlinné silice v biokvalitě,“ uvádí Jan Čilík ze společnosti Tierra Verde.

Na prostředky, které respektují nejen domácnost, ale rovněž přírodu, vsadila i další česká firma Ovečkárna. „Tajemstvím našich čistících prostředků, které chrání a ošetřují různé povrchy i lidskou pokožku, je lanolin, přírodní složka získaná z vlny,“ říká Filip Pekárek za Ovečkárnu.

MALÉ ZÁZRAKY

Nejpozději od první třídy základní školy všichni známe kouzlo, které zajistí guma na tužku. A přesně takto funguje i nano houbička Profissimo. „Nečistoty odstraňuje čistě mechanicky a během používání postupně pomalu ubývá,“ vysvětluje Jiří Peroutka z dm drogerie. „Je vhodná

na čištění jakýchkoliv hladkých povrchů, textilií a kůže. Účinně si poradí téměř se všemi nečistotami na laminovaném nábytku a na stěnách (tužky, fixy nebo pastelky), se skvrnami od čaje, kávy i červeného vína, lze s ní vyčistit bílé tenisky a podobně. Před použitím stačí houbičku jemně navlhčit vodou. Jedná se přitom o ekologické čištění bez nutnosti použití chemických čistících prostředků,“ radí Jiří Peroutka.

Profesionální pomocníci, například utěrky 2 v 1 značky Tork k drhnutí a čištění, pomáhají i v domácnosti. „Kombinují drhnoucí schopnosti mycí houby se savostí utěrky. Poradí si se zaschlou a ztvrdlou špínou, aniž by poškrábaly povrchy. Utěrky je možné opláchnout a opakovaně použít až desetkrát, čímž se zvyšuje efektivita úklidu a zároveň snižuje množství odpadu. Zákazníci, kteří tyto čistící utěrky vyzkoušeli, zdůraznili, že vydrží víc než běžné čistící utěrky, takže je lze použít téměř na jakýkoli povrch a druh nečistoty,“ pochvaluje si Wojciech Nizio ze společnosti Essity, pod kterou Tork spadá.

ZAPOMENUTÁ MÍSTA

Textilie jako matrace, pohovky, polštáře nebo záclony jsou často zanedbávanou částí úklidu, přestože se právě v nich hromadí prach a roztoči, kteří mohou způsobovat alergie a zdravotní potíže. Běžné praní mnohdy nestačí, zejména u velkých kusů,

jako jsou matrace, které nelze snadno vyprat nebo vyčistit. Pomoci může suchý led, tedy oxid uhličitý v pevné formě. „Stačí ho nasypat na matraci a nechat působit. Velkou výhodou je, že čištění probíhá v suchu, protože suchý led sublimuje, tedy netaje, ale vypařuje se,“ vysvětluje Iordanis Paraskevopoulos ze společnosti SIAD, která suchý led vyrábí. Použití suchého ledu je rychlé, efektivní a ekologické a zvládne ho i naprostý laik.

Zkušenosti našich babiček lze využít i při čištění hůř dostupných míst, typicky třeba digestoře. Největším zdrojem mastnoty jsou pochopitelně její filtry. Při čištění bez chemie je stačí ponořit do horké vody s přísadou octa nebo jedlé sody a nechat odmočit, poté už jen důkladně vyčistit houbičkou a opláchnout. Na očistu vnitřní i vnější části digestoře opět poslouží ocet a voda.

Nánosy prachu, jichž si všimne málokdo, skrývají okenní žaluzie. Zbavit se jich můžeme za pomoci měkkého kartáčového nástavce na vysavač. Poté už nastoupí ruční práce a mikrohadřík namožený ve vodě s octem nebo mýdlovým roztokem. ●

jitka.horcicova@mfdnes.cz

POMOZME I POMOCNÍKŮM

Hadry, houbičky, vysavače... bez nich by to nešlo, ale když je necháme zanesené špínou, rozšiřujeme nečistoty po bytě. Utěrky a hadry je proto potřeba pravidelně prát na vysokou teplotu, aby se zbavily všech bakterií. Vyhledávaným útočištěm pro mikroby je pak houbička na nádobí, takže si zaslouží projít programem v myčce nebo ji občas sterilizovat v misce s vodou v mikrovlnce. Péči si zaslouží i vysavač – je nutné pravidelně ho zbavovat namotaných vlasů a prachu, jinak se jeho výkon snižuje. A co mu pomůže? Pravidelné čištění kartáče, výměna sáčků nebo omývání filtrů.

▼ UTĚRKY 2V1

Utěrky 2v1 mají drhnoucí schopnosti mycí houby a savost utěrky. Každou lze použít 10x. **Tork, cena 233 Kč**

◀ DVOJÍ OCHRANA

Prostředek na nádobí s lanolinem je šetrný k pokožce i životnímu prostředí. **Ovečkárna.cz, cena 199 Kč**

▶ PROVONĚNO OVOCEM

Malinový ocet ničí bakterie a pohlcuje nepříjemné pachy. **Frosch, cena 80 Kč**

◀ ZMIZÍ BEZE STOPY

Stačí vybrat vůni a dát papírek do bubnu pračky, promění se v čistící gel během pár vteřin. **EcoHaus, cena 299 Kč/25 ks**